

ประเด็นข้อมูลจุดเด่นของ ศพก.ดีเด่น
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี
เกษตรกรต้นแบบ นายอนันต์ หาซิด

ประเด็น	รายละเอียด
1. ประวัติและความเป็นมา	<p>- ประวัติของเกษตรกรต้นแบบ</p> <p>นายอนันต์ หาซิด เป็นบุตรของนายประกอบหาซิดและนางละม่อมหาซิดมีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๒ คน โดย นายอนันต์ หาซิด เป็นลูกชายคนโตมีภูมิลำเนาอยู่ ตำบลหมอนนาง อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี ฐานะทางบ้านเป็นเกษตรกรเมื่อวัยเด็กเข้ารับการศึกษาชั้นประถม ณ โรงเรียนวัดทุ่งเหียง และเรียนระดับชั้นมัธยมโรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม จนจบ ม.๓ และศึกษาต่อ กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างนั้นก็ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านทำไร่ทำนาทำสวนเลี้ยงปลาประกอบกับทางบ้านโดยเฉพาะพ่อและแม่เป็นเกษตรกรที่ขยันหมั่นเพียรมีฐานะทางด้านการเกษตร ทำทุกอย่างแม้แต่รถไถรับจ้าง ไถนา-ไร่ ซึ่งทำให้มีความรักความผูกพันด้านการเกษตรมาตลอด มีทั้งทำเองและรับจ้าง ต่อมาได้เข้าที่ทำงานเพิ่มขึ้นหลายแปลง จึงจำเป็นต้องเพิ่มเครื่องมืออุปกรณ์ด้านการเกษตรให้พอและทันเหตุการณ์ จึงออกรถเกี่ยวข้าวและรถไถในเวลาต่อมา จนปัจจุบันใช้หนี้สินหมดแล้วทุกอย่างเป็นของตนเอง</p> <p>- ประวัติ ศพก.</p> <p>จุดเริ่มต้นของการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ เนื่องมาจากเกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก.หลัก และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอพนสนิมคม เห็นพ้องร่วมกัน ในการสร้างสถานที่ต้นแบบของจริงให้เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อเป็นแหล่งข้อมูล และเป็นตัวอย่างแนวทางเพื่อการปฏิบัติในภาคการเกษตรที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ภายในพื้นที่อำเภอพนสนิมคม และด้วยสถานที่แห่งนี้มีบริเวณที่กว้างขวางมาก เหมาะกับการทำและสร้างฐานเรียนรู้ต่างๆที่หลากหลาย และยังเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่น่าสนใจ คือ อยู่ในละแวก “บ้าน วัด โรงเรียน” ซึ่งหากถอดออกมาเป็นคำว่า “บ ว ร” โดยเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริของ องค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร องค์รัชกาลที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี สามารถตีความหมายออกมาเป็น “ คำว่า บวร คือ บ้าน วัด และ โรงเรียน สามเสาหลัก ที่ประสานกันเป็นแกนหลักในการพัฒนา ไม่ว่า โลก สังคมและสิ่งแวดล้อม จะเปลี่ยนแปลง แต่หลักแห่ง “ บวร ” ยังเป็นสามประสานที่มั่นคง “ บวร ” เปรียบเหมือนคำสอนของพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “ อากาสิโก ” ที่สามารถปฏิบัติได้ และ ให้ผลได้โดยไม่จำกัดเวลา ไม่ว่าสังคมจะก้าวกระโดดไปอย่างไร บ้าน วัด โรงเรียน ยังคงมีความเข้มแข็งสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้ในทุกมิติ หลักการ “บวร จึงเป็นหลักการถาวร ที่ใช้ได้ตลอดกาล แม้ว่ากาลเวลาจะพาวิถีสังคมให้เปลี่ยนแปลงไปมากเพียงใดก็ตาม</p> <p>อย่างไรก็ดี ศพก. ตำบลหมอนนาง ยังคงประกอบกิจกรรมการเกษตรและพยายามพัฒนาพื้นที่ศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พร้อมใช้อยู่เสมอสำหรับทุกๆหน่วยงาน โดยวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ศพก. แห่งนี้ คือ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกรรวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ รวมถึงเพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ โดยมี เป้าหมาย คือ เป็นแหล่งเรียนรู้มีชีวิตที่สามารถให้ผู้เข้ามาศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้</p> <p>- สถานการณ์ปัจจุบัน (หลักสูตร แพลงเรียนรู้ และฐานเรียนรู้)</p> <p>- ฐานเรียนรู้</p> <p>ฐานเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การผลิตข้าวครบวงจร, ฐานเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เกษตรผสมผสาน / เศรษฐกิจพอเพียง ฐานเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การเลี้ยงปลา, ฐานเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเลี้ยงไก่ไข่, ฐานเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การจัดการดินและปุ๋ย</p> <p>- แพลงเรียนรู้</p> <p>แพลงเรียนรู้ด้านข้าว (แพลงเรียนรู้ด้านการผลิตข้าว, การวิจัยพันธุ์ข้าว ฯลฯ), แพลงเรียนรู้ด้านปลา แพลงเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ (การเลี้ยงไก่ไข่), แพลงเรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน</p> <p>- หลักสูตร</p> <p>หลักสูตรที่ 1 เรื่อง เทคโนโลยีการผลิตข้าวครบวงจร, หลักสูตรที่ 2 เรื่อง เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรที่ 3 เรื่องการทำปุ๋ยหมักเพื่อลดต้นทุน, หลักสูตรที่ 4 เรื่องการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช หลักสูตรที่ 5 เรื่องการใช้และดูแลรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร</p>
2. ความสำเร็จตามเป้าหมายของ ศพก.	<p>- ประสบความสำเร็จด้านใดบ้าง</p> <p>1. การเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน นับว่านายอนันต์ หาซิด คือ ครู หรือปราชญ์ ด้านข้าวและปลาน้ำจืด คนหนึ่งของชุมชน เป็นผู้จริงจังในงานของตนเอง ศึกษาความรู้อยู่เสมอ อีกทั้งยังวิจัยเกี่ยวกับเรื่องข้าวร่วมกับมหาวิทยาลัย รวมถึงการวิจัยพันธุ์ข้าวด้วยตนเอง มีแปลงเรียนรู้ที่สามารถศึกษาได้จริง ทำให้คนในชุมชน คนในอำเภอพนสนิมคม คนในจังหวัดชลบุรี มองว่า ศพก. อำเภอพนสนิมคม คือแหล่งเรียนรู้ของชุมชนอย่างแท้จริง</p>

	<p>2. เป็นแหล่งสร้างสรรค์นวัตกรรมและภูมิปัญญา จะเห็นว่าการทำการเกษตรของนายอนันต์ หาศิต ไม่การนำนวัตกรรมเกษตร และเทคโนโลยี รวมถึงภูมิปัญญามาปรับใช้ภายในแปลงได้อย่างลงตัว</p> <p>3. การเป็นแหล่งที่ให้บริการด้านการเกษตร การเป็นผู้แจ้งข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร การประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านในชุมชนตลอดเวลา ด้วยความเป็นจิตอาสา ใครมาขอเรื่องอะไรก็ทำให้หมด รวมถึงการเป็นอาสาสมัครเกษตร ทำให้ศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ ประสบความสำเร็จในด้านการเป็นแหล่งแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ</p> <p>4. การเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตให้ได้มาตรฐาน จะเห็นว่าภายในศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ได้รับรองมาตรฐาน Gap ข้าว และ ปลา รวมถึง ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม สำหรับการเลี้ยงไก่ไข่</p> <p>5. ประสบความสำเร็จในด้านของความยั่งยืน ด้วยเป็นศูนย์ที่ดำเนินงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรตามทฤษฎีใหม่ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านการตลาด ทำให้ศูนย์เรียนรู้แห่งนี้สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ ด้วยระบบพึ่งพาอาศัยกันในแต่ละกิจกรรม ทำให้สามารถเป็นต้นแบบด้านการทำเกษตรแบบผสมผสาน บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง</p> <p>- การบริหารจัดการ ศพก. อย่างไร</p> <p>บริหารจัดการ ศพก. ตามแนวทาง BCG Model พยายามบริหารจัดการทรัพยากรทุกอย่างภายในศูนย์เรียนรู้ ให้เหลือ 0 ใช้ประโยชน์จากทุกอย่างที่มี</p> <p>1. Bio – Economy 1. เลือกใช้พืชพันธุ์ดี พันธุ์ที่เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ นั้น ๆ กข 57 MGC-1 จัสมิน โดย กข57 เหมาะกับทุกสภาพแหล่งน้ำ ทุกสภาพอากาศ MGC-1 เหมาะกับดินที่ไม่ค่อยมีสารอาหาร ธาตุอาหารน้อย แหล่งน้ำสะอาด ไนโตรเจนน้อย และจัสมิน เหมาะกับดินที่อุดมสมบูรณ์ และมีธาตุอาหารมาก ไนโตรเจนสูงๆ 2. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต เช่น การใช้โดรน รถ ไร่ ถ เครื่องสีข้าว เป็นต้น</p> <p>2. Circular Economy มีการไหลบ่าของข้าว นำฟางข้าวมาคลุมดิน ในแปลงผักสวนครัว เป็นอาหารสัตว์ มีการหมุนหัว และผักบุงในบ่อปลา ขึ้นเป็นอาหารปลา เพื่อลดต้นทุนการผลิต มีการทำปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุเหลือใช้ นำกลับมาใช้ได้จากการเลี้ยงไก่ไข่ ไปทำปุ๋ยหมัก ปลูกผัก หรือจำหน่ายเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง นำน้ำที่ได้จากบ่อปลา มารดผัก และปลูกข้าว ลดการใช้ปุ๋ยเคมี</p> <p>3. Green Economy นำปุ๋ยที่ได้จากการหมักมาใช้ภายในแปลง เน้นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ผลิตปุ๋ยน้ำหมักและปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง นำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการสังเกตนกกระยางหากมีนกกระยางในปริมาณมากจะทราบได้ทันทีว่าในแปลงมีแมลง ทำให้สามารถเก็บออก กำจัดออกได้ทันทั่วทั้งที่ ลดการใช้ยาฆ่าแมลง</p>
<p>3. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ</p>	<p>- ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน</p> <p>1. ความขยันหมั่นเพียร ไม่เคยหยุดนิ่ง ไม่เคยหยุดเรียนรู้ ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนข้างเคียง กับแปลงใหญ่ และ Young Smart Farmer</p> <p>2. ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ แม้จะเจอวิกฤติเศรษฐกิจ หรือเจอปัญหาต่างๆ แต่ไม่เคยนำมาเป็นอุปสรรค เช่น หากเจอปัญหาในเรื่องของพันธุ์ข้าว ที่ให้ผลผลิตน้อย ก็จะทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยพันธุ์ข้าวที่สามารถปลูกได้ในปริมาณสูงในพื้นที่ของตนเอง</p> <p>3. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเกษตร และรู้จักนำปัญหาต่างๆ มาหาวิธีแก้ไข รู้จักปรับเปลี่ยนไปตามสภาพ ไม่ยึดติดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การปลูกข้าว จะไม่ปลูกข้าวชนิดเดียว แต่จะดูพื้นที่ของตนเอง ดิน ปริมาณน้ำ ความเป็นกรดด่าง สภาพแวดล้อม ก่อนคัดเลือกสายพันธุ์ที่ตรงตามความเหมาะสม ซึ่งทำให้ในพื้นที่ปลูกข้าวไม่ต่ำกว่า 3 สายพันธุ์</p> <p>4. เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์ ไม่ยึดติดกับอะไรเดิมๆ ไม่ถือว่าตนเองเป็นผู้ที่รู้แล้วอยู่แล้วและไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แต่เป็นผู้ที่พร้อมรับฟัง พร้อมปรับเปลี่ยน หากมันเป็นสิ่งที่ดีกว่า สามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกยุค ทุกสมัย</p> <p>5. เป็นผู้มีจิตอาสา จิตใจดี พร้อมเสียสละเพื่อส่วนรวม ทำให้เป็นที่รักของคนในชุมชน คนส่วนใหญ่ให้ความเคารพ เห็นเป็นผู้นำ ขอบช่วยเหลือสังคม ทั้งคนในชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน หน่วยงานต่างๆ ใครมาขอความช่วยเหลือต้องรีบช่วย</p>
<p>4. แผนการพัฒนา ศพก. ในอนาคต</p>	<p>- ได้วางแผนพัฒนา ศพก. ในอนาคตในเรื่องใด และนำมาดำเนินการในรูปแบบ/กิจกรรมใดบ้างอย่างไร</p> <p>การต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ เปิดศูนย์เป็นแหล่งท่องเที่ยว สำหรับพักผ่อน การมากางเต็นท์ รวมถึงการเป็นเครือข่ายของชุมชน เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งมีการวางแผนเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเมื่อปี 2562 โดยได้สร้างศาลาไว้แล้วส่วนหนึ่ง แต่เนื่องจากในปี พ.ศ. 2563 เกิดสถานการณ์โควิด – 19 ซึ่งในตอนนั้น เกิดปัญหาในเรื่องของแรงงาน ทำให้โครงการหยุดชะงัก และในปี พ.ศ. 2566 ตอนนี้องค์การบริหารส่วนตำบลจึงวางแผนจะพัฒนาต่อในเรื่องของการเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร</p>